Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2026-0000519127

Datum
2 oktober 2026

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
CZW

Bijlage(n)
1

Aan Minister van BZK
Van DenB/verkiezingen

nota

Beantwoording EK-vragen nav voorhang Tijdelijke experimentenbesluit nieuwe stembiljetten

Aanleiding

- Op 3 juli 2026 is het ontwerpbesluit tot wijziging van het tijdelijk experimentenbesluit nieuwe stembiljet voorgehangen bij de Tweede Kamer en de Eerste Kamer. De voorhang is inmiddels beëindigd.
- De leden van de PVV-fractie van de Eerste Kamer hebben op 29 september (toelichtende) vragen gesteld over het besluit. De beantwoording van deze vragen vindt u als bijlage bij deze nota. De Tweede Kamer heeft geen vragen gesteld. Beide kamers hebben niet aangegeven bezwaar te hebben tegen voortgang van het besluit.
- De wijziging van het besluit moet per 1 januari 2027 in werking treden, zodat het van toepassing is bij de experimenten tijdens de verkiezingen op 17 maart 2027. Om dit te halen is het van belang deze vragen spoedig te beantwoorden en het experimentenbesluit aan de Raad van State aan te bieden.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd:

- In te stemmen met de inhoud van de beantwoording van de vragen.
- De brief aan de EK met de beantwoording te ondertekenen.

Kern

- Het Tijdelijk experimentenbesluit nieuwe stembiljetten wordt gewijzigd om een stem op een niet-bestaand kandidaatsnummer (bijvoorbeeld een stem op kandidaatnummer 31 op een lijst van 30 kandidaten) toe te kennen aan de eerste kandidaat van de lijst.
- De vragen van de PVV-fractie in de EK worden in de brief beantwoord. Deze leiden niet tot een wijziging van dit besluit. De vragen gaan over de mogelijkheid voor gemeenten om toch van deelname af te zien bij de gecombineerde verkiezing van maart 2027, de geldigheid bij eventuele vervroegde Tweede Kamerverkiezingen en het uitgevoerde gedragswetenschappelijk onderzoek.
- In dat onderzoek, dat met de evaluatie is meegestuurd naar beide Kamers, is gekeken wat de invloed is van het type stembiljet (het nieuwe stembiljet versus het huidige stembiljet) op het maken van een actieve stemkeuze. De beantwoording is gedaan aan de hand van dit onderzoek, waarbij ook is aangegeven dat er geen nieuw gedragswetenschappelijk onderzoek is gepland.

- De volgende stap in het proces is het aanbieden van het experimentenbesluit aan de Afdeling advisering van de Raad van State. Hierover wordt u separaat geïnformeerd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Motivering
In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Brief EK beantwoording vragen	